

Vlaams
Parlement

stuk **866** (2010-2011) – Nr. 1
ingediend op 5 januari 2011 (2010-2011)

Ontwerp van decreet

houdende instemming met de overeenkomst tussen
de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie, enerzijds,
en de Republiek Togo, anderzijds, inzake de wederzijdse
bevordering en bescherming van investeringen,
ondertekend in Lomé op 6 juni 2009

MEMORIE VAN TOELICHTING

I. Algemene toelichting

1. Betekenis van de overeenkomst

De Vlaamse Regering staat positief ten opzichte van het sluiten van internationale investeringsovereenkomsten. Die zijn immers erg belangrijk voor Vlaamse investeerders in het buitenland. Een Vlaamse investeerder zal meer geneigd zijn te investeren in landen als het politieke risico gedekt wordt door de Nationale Delcredetiedienst (NDD). Voor de NDD is het bestaan van een bilaterale overeenkomst voor de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen een belangrijke factor bij de beoordeling van een verzekeringsaanvraag voor een geplande Vlaamse investering in het buitenland. De NDD kan dan immers een eventuele actie tegen of regres op de overheid van het gastland in geval van schade ondernemen. Zij kan alle investeringsvormen verzekeren.

Hoewel buitenlandse investeringen doorgaans al beschermd worden door nationale wetgevingen, biedt een bilateraal verdrag bijkomende waarborgen wegens de voorrang van het internationale recht op het interne recht van een staat.

De bilaterale verdragen inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen, die de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie (BLEU) sluit, bevestigen onder meer het principe dat een onteigening of beperking van investeringen slechts mogelijk is in het partnerland als daartoe geldige redenen bestaan, en in geval van een passende, efficiënte vergoeding, dit wil zeggen een vergoeding die kan gerepatriëerd worden. Ook de risico's 'oorlog' en 'opstand' worden aangeraakt. De verdragen huldigen voorts de vrije transfer van de geïnvesteerde middelen en hun opbrengsten.

Tot slot is in de verdragen een arbitrageregeling opgenomen voor geschillen die tussen een Vlaamse investeerder en de lokale overheid zouden kunnen rijzen over de toepassing van de beginselen van het investeringsverdrag. In dit verband wordt verwezen naar de arbitrage van het ICSID (International Centre for Settlement of Investment Disputes – Internationaal Centrum voor Beslechting van Investeringsgeschillen) of naar de regels van de UNCITRAL (United Nations Commission of International Trade Law – Commissie van de Verenigde Naties voor Internationaal Handelsrecht). Ook werd een verwijzing naar de arbitrage van de particuliere geschillenbeslechtingorganen van de internationale Kamer van Koophandel in Parijs opgenomen in de investeringsovereenkomst.

Deze investeringsverdragen zijn in principe vooral zinvol in landen met een hoge politieke instabiliteit of risico.

De Vlaamse Regering hecht bijzonder belang aan een zo breed mogelijke toepassing van fundamentele arbeids- en milieunormen in de wereld, en ijvert voor de opname van een verwijzing naar die normen in alle BLEU-investeringsovereenkomsten.

Door de inwerkingtreding van het Verdrag van Lissabon is de Europese Unie (EU) exclusief bevoegd voor het sluiten van investeringsovereenkomsten. De Europese Commissie, die het Gemeenschappelijk Handelsbeleid van de EU uitvoert en dus dergelijke investeringsovereenkomsten zal onderhandelen, deed op 7 juli 2010 een voorstel voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad tot vaststelling van overgangsregelingen voor bilaterale investeringsovereenkomsten tussen lidstaten en derde landen¹. Aangezien het Verdrag van Lissabon niet voorziet in een expliciete overgangsregeling die de status van

¹ COM(2010)344 definitief.

de door de lidstaten gesloten overeenkomsten verduidelijkt, wordt met dit voorstel het voortbestaan van alle thans van kracht zijnde investeringsovereenkomsten tussen lidstaten en derde landen toegestaan. Hierdoor garandeert het voorstel uitdrukkelijk de rechtszekerheid met betrekking tot de voorwaarden waaronder investeerders werken. Deze benadering biedt de mogelijkheid geleidelijk een EU-investeringsbeleid te formuleren en uit te werken. De Commissie gaat tegen uiterlijk vijf jaar na de inwerkingtreding van de verordening alle bestaande bilaterale overeenkomsten toetsen op enkele voorgestelde criteria. Indien zij tot het besluit komt dat een overeenkomst niet conform is, kan zij de machtiging tot het voortbestaan van de overeenkomst intrekken en de lidstaat de opdracht geven om de overeenkomst te wijzigen of op te zeggen.

Het voorstel stelt tevens een kader en voorwaarden vast om lidstaten te machtigen onderhandelingen met derde landen aan te knopen met het oog op de wijziging van bestaande bilaterale investeringsovereenkomsten. Binnen dit kader kunnen lidstaten ook onder bepaalde voorwaarden gemachtigd worden tot het voeren van onderhandelingen over en het sluiten van nieuwe bilaterale investeringsovereenkomsten. De in het voorstel opgenomen procedure moet beschouwd worden als een uitzonderlijke overgangsmaatregel.

De Raad Buitenlandse Zaken benadrukte op 10 september 2010 dat er zo spoedig mogelijk een alomvattend en efficiënt kader moet komen voor investeringsovereenkomsten op EU-vlak. De Raad en het Europees Parlement bespreken en amenderen het voorstel van verordening, en zullen deze via de gewone wetgevingsprocedure aannemen.

De overeenkomst vormt een gemengd verdrag

Dergelijke internationale overeenkomsten ten gunste van de bevordering en de bescherming van investeringen in het buitenland zijn verdragen in de zin van het volkenrecht of het internationale publiek recht. Het zijn juridisch bindende en afdwingbare akten, onderschreven door volkenrechtelijke rechtspersonen, in casu drie onafhankelijke en soevereine staten en drie deelstaten met een grondwettelijk toegekende bevoegdheid om verdragen te sluiten. Die akten vormen de rechtsgrond voor rechten en verplichtingen in hoofde van die zes overheden en rechtstreeks in hoofde van investeerders op elkaars grondgebied. In overeenstemming met artikel 167, §3, van de Grondwet, sluiten de daartoe bevoegde regeringen alle verdragen en leggen ze ter instemming voor aan hun parlementen, vooraleer zij uitwerking kunnen hebben.

De Werkgroep Gemengde Verdragen (WGV), adviesorgaan van de Interministeriële Conferentie Buitenlands Beleid (ICBB), legde op 4 mei 1994 het zogenaamde ‘gemengde’ karakter van de investeringsovereenkomsten vast. De ICBB heeft die beslissing op 4 april 1995 bekrachtigd. Zowel de gewesten als de federale overheid worden namelijk in principe bevoegd geacht. Men noemt de overeenkomsten ‘gemengde’ verdragen wegens de gezamenlijke bevoegdheidsuitoefening op het federale en het gefedereerde niveau.

De gewesten zijn bevoegd voor het economische beleid, alsook voor het afzet- en uitvoerbeleid, overeenkomstig artikel 6, §1, VI, eerste lid, 1° en 3°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen (BWHI), zoals gewijzigd. De federale overheid blijft bevoegd voor de verzekering van invoer-, uitvoer- en investeringsrisico's (artikel 6, §1, VI, eerste lid, 3°, BWHI), het handelsrecht, het vennootschapsrecht en de regelgeving voor de vestiging van bedrijven met uitzondering van die in de toeristische sector (artikel 6, §1, VI, vijfde lid, 5° en 6°, BWHI).

Daarom bepaalt het eerste artikel van het ontwerp van decreet dat het een gewestaangelegenheid betreft.

Het tweede en laatste artikel van het ontwerp van decreet houdt in dat het Vlaams Parlement zijn goedkeuring verleent aan de voorliggende overeenkomst, zodat zij in wer-

king kan treden na de instemming van al de betrokken parlementen en na de ratificatie door de federale overheid en door het partnerland.

2. Schets van het partnerland²

2.1. *Ligging en politieke gegevens*

Togo is met 56.785 km² en ongeveer 6 miljoen inwoners één van de kleinste landen van Afrika. Het ligt in West-Afrika en heeft gemeenschappelijke grenzen met Ghana, Burkina Faso en Benin. Het land werd een onafhankelijke republiek op 27 april 1960.

De jongste 15 jaar had Togo te kampen met een achteruitgang op economisch, financieel en sociaal gebied, groeiende armoede, de terugtrekking van internationale donoren als een gevolg van het weinig democratische gehalte van het regime, en een verslechtering van het leefmilieu en de natuurlijke hulpbronnen. Na de dood van president Gnassingbé Eyadéma en het aantreden in 2005 van diens zoon Faure, is die trend omgebogen, en is de politieke toestand verbeterd. De regering nam 22 verbintenissen aan inzake de versterking van de democratie, de mensenrechten en de fundamentele rechten, in samenhang met de principes van goed bestuur. In het kader van die verbintenissen lanceerde de president een intertogolese dialoog die in augustus 2006 uitmondde in de ondertekening van een globaal politiek akkoord tussen de regering, de politieke partijen en het maatschappelijke middenveld. Een regering van nationale eenheid kreeg als voornaamste taak wetgevende verkiezingen te organiseren.

Die parlementsverkiezingen die op 4 oktober 2007 plaatsvonden, hadden voor het eerst niet af te rekenen met een boycot. Zij leverden een overwinning op voor het Rassemblement du Peuple Togolais (RPT) van de president. Internationale waarnemers toonden zich tevreden over het verloop van die verkiezingen. De presidentsverkiezingen die in maart 2010 plaatsvonden, vormden een ernstige test voor de jonge democratie. Volgens internationale waarnemers verliepen ook die verkiezingen in goede omstandigheden. Wel kwam de oppositie na het bekendmaken van de resultaten op straat om te protesteren tegen de herverkiezing van de president.

De overheidsinstellingen en de politieke partijen zijn nog zwak, onervaren en gevoelig voor corruptie. Op de Transparency International Corruption Perceptions Index 2009 haalde Togo met 2.4 op 10 een 134ste plaats.

Onder meer Freedom House wijst er in zijn rapport 2010 op dat de politieke toestand vreedzamer is dan de voorbije jaren. Togo kreeg een betere score voor het naleven van de burgerrechten dankzij het installeren van een waarheids- en herstelcommissie die mensenrechtenschendingen moet onderzoeken, en dankzij de afname van gewelddaden. Op 23 juni 2009 schafte Togo de doodstraf af. De straf werd nog uitgesproken in 2003, maar de laatste executie dateert van 1978.

2.2. *De economische situatie*

De economie lijdt nog steeds onder de gevolgen van een jarenlange stagnatie. Alle sectoren waren het slachtoffer van het wegvloeien van kapitaal. Sinds 2004 kent het bruto binnenlands product (bbp) opnieuw een stijging, maar overstromingen in juli 2008 en de internationale crisis zorgden voor een nieuwe daling. Door een stijging van de prijzen van energie en voedingsmiddelen bedroeg de inflatie in 2008 8,7%.

² Voor het opstellen van dit overzicht werden verschillende bronnen geraadpleegd: publicaties van het Vlaams Agentschap voor Internationaal Ondernemen, het federale Planbureau en UNCTAD.

Togo behoort tot de minst ontwikkelde landen. Op de Human Development Index 2010 bekleedt het de 139ste plaats. Een zwakke administratie als gevolg van jarenlange begrotingstekorten, heeft een weerslag op de verslechterende sociale indicatoren. Een groot deel van de inwoners leeft onder de armoedegrens.

Driekwart van de bevolking is actief in de landbouw, maar de landbouwbedrijven zijn klein en hun productiviteit is laag. De secundaire sector wordt gedomineerd door extractieve industrieën (fosfaten en cementklinker) en de agroalimentaire nijverheid. Togo beschikt over de vierde grootste fosfaatvoorraad ter wereld, maar door een slecht beheer was de productie, die in 1997 nog 3,4 miljoen ton bedroeg, in 2007 teruggevallen tot 750.000 ton. De regering keurde een ontwikkelingsstrategie voor de sector goed die de productie moet optrekken tot 10 miljoen ton per jaar. De productie van katoen, koffie en cacao is eveneens sterk verminderd, maar ook in deze sectoren tracht men het tij te keren. De cementfabrieken Cimenterie du Togo (CIMTOGO) en West African Cement (WACEM), de brouwerij Brasserie du Bénin (BB), de melkfabriek FAN-MILK, de Nouvelle Industrie des Oléagineux du Togo (NIOTO) en andere bedrijven zijn dan wel succesrijk. Hun producten vinden de weg naar binnenlandse en regionale markten. Lomé is een belangrijk commercieel centrum en zijn haven is de toegangspoort tot Burkina Faso, Mali en Niger en een knooppunt van handel en industrie. De autonome haven van Lomé is de enige diepzeehaven aan de West-Afrikaanse kust waar schepen van de derde generatie kunnen aanmeren.

Op 11 november 2010 kondigde Togo een diaspora-programma aan waarmee het Togolezen die in het buitenland verblijven, wil terughalen. Het betreft zowel mensen die het overheidsapparaat moeten versterken als ondernemers. Dit initiatief bestaat uit drie luiken: het verwerven van kennis, het verbeteren van het zakenklimaat en het bevorderen van lokale ontwikkelingsinitiatieven en beroepsopleiding.

2.3. *Het investeringsklimaat in Togo*

Togo tracht buitenlandse investeerders een gunstig investeringsklimaat te bieden omdat het die investeringen nodig heeft om zijn ontwikkelingsprogramma's te financieren. Toch blijven de investeringen bescheiden.

De lokale investeringscode die voortvloeide uit de wet 89/22 van 31 oktober 1989 is een juridische, fiscale en financiële akte waarin de staat zich verbindt om voor een onbepaalde termijn af te zien van zijn prerogatieven teneinde investeerders de kans te geven zich te vestigen in Togo en in de best mogelijke omstandigheden hun activiteiten te ontplooiën. Momenteel is de code geschorst met het oog op een verbetering en een aanpassing aan de reglementen van de Organisatie voor de Harmonisering van het Zakenrecht in Afrika (Organisation pour l'Harmonisation en Afrique du Droit des Affaires - OHADA).

De wet 89/14 van 18 september 1989 inzake het statuut van de vrijhandelszone voor de verwerking vóór export, voorziet in een aanpassing van het belastingstelsel voor bedrijven. Met de wet 87/024 van 22 december 1987 bekrachtigde Togo het verdrag tot oprichting van het Multilaterale Agentschap voor Investeringsgaranties (Multilateral Investment Guarantee Agency, MIGA) dat op 11 december 1984 in Washington ondertekend werd. Het doel van dat onder de auspiciën van de Wereldbank opgerichte MIGA, is verzekeringen aan te bieden voor niet-commerciële risico's zoals onteigeningen, oorlogen, sociale onrust, en technische ondersteuning te geven om investeringen te stimuleren.

De Chambre de Commerce et d'Industrie du Togo (CCIT) en de Société d'Administration de la Zone Franche (SAZOF) zijn belast met de bevordering van de investeringen.

In juni 2010 deed de Togolese premier een oproep tot buitenlandse investeerders. Hij wees op het succes van de vrijhandelszone die thans verantwoordelijk is voor twee derden van

de tewerkstelling in de formele industriële sector. Togo bereidt zich voor op nieuwe uitdagingen door een verbetering van het zakenklimaat en de herziening van de investeringscode en de wet inzake het statuut van de vrijhandelszone.

Sectoren met een goed investeringsklimaat zijn de landbouwsector (vooral katoen, koffie, cacao), de mijnbouw (vooral fosfaat, kalksteen, ijzer), het transportwezen en de dienstensector.

De belangrijkste investeringen worden gedaan door bedrijven uit Frankrijk, Canada en Brazilië. Het aandeel van buitenlandse directe investeringen in het bruto binnenlands product (bbp) is tussen 2000 en 2008 lichtjes gestegen. Ingevolge de verbetering van het zakenklimaat en de projecten voor de bouw van elektriciteitscentrales wordt de komende jaren een stijging van de investeringen verwacht.

De NDD verzekert investeringen tegen oorlogsrisico en het risico van onteigening en overheidsmaatregelen (beide risico's krijgen een score van 4 op een schaal van 1 tot 7), maar staat weigerachtig tegenover de verzekering van het transferrisico dat verbonden is aan de uitkering van dividenden of de repatriëring van het kapitaal (de hoogste score). Elke aanvraag wordt van geval tot geval beslist op grond van een gedetailleerde analyse.

Togo sloot in de jaren zestig van de vorige eeuw bilaterale investeringsovereenkomsten met Duitsland en Zwitserland. Een overeenkomst met Tunesië die in 1987 ondertekend werd, was per 1 juni 2009 nog niet in werking getreden.

2.4. *Buitenlandse handel*

Tussen 1983 en 1998 heeft Togo zijn handel geliberaliseerd. In- en uitvoerbeperkingen en exporttaksen werden afgeschaft en het staatsmonopolie werd opgeheven. De Togolese handelsbalans is deficitair. In tegenstelling tot de andere lidstaten van de West-Afrikaanse Economische en Monetaire Unie (UEMOA) is de Togolese uitvoer vrij gediversifieerd. De voornaamste exportproducten zijn fosfaten, cement, katoen, koffie en cacao. De invoer bestaat vooral uit petroleumproducten, voedingsmiddelen en afgewerkte producten.

De NDD geeft een verschillende quotering voor het politieke risico van exporttransacties, gaande van 4 (op een schaal van 1 tot 7) voor kortlopend krediet, over 5 voor speciale transacties tot 7 voor middellang en langlopend krediet. Het commerciële risico wordt hoog ingeschat (C op een schaal van A tot C). Voor exporttransacties met middellang en langlopend krediet moeten alle projecten een hoge economische rendabiliteit in brede zin inhouden, prioritair zijn voor de ontwikkeling van het land en van groot belang zijn voor de Belgische economie.

2.5. *De relatie tussen Vlaanderen/België en Togo*

Uit cijfers van het Vlaams Agentschap voor Internationaal Ondernemen blijkt dat de Vlaamse uitvoer naar Togo tussen 2002 en 2009 schommelde tussen 20 en 35 miljoen euro. In 2009 stond Togo op de 110de plaats op de lijst van Vlaamse exportbestemmingen met een totaal van 29,6 miljoen euro. In tegenstelling tot de uitvoer is de invoer vanuit Togo de laatste jaren gestegen. In 2009 bedroeg de invoer vanuit Togo 51 miljoen euro, waarmee Togo de 88e plaats bekleedt op de lijst van Vlaamse leveranciers.

West-Afrika vormt een belangrijk actiedomein voor de Belgische ontwikkelingssamenwerking. De relaties met die regio zijn overigens stevig en hecht. België heeft geen ambassade in Togo.

Lomé is één van de vier bestemmingen in West-Afrika die Brussels Airlines aanvliegt sinds juli 2010.

2.6. *Internationale verbintenissen van Togo*

Togo voert een actief buitenlands beleid en het is lid van verschillende internationale en regionale organisaties. Het heeft sterke historische en culturele banden met West-Europa en dan vooral met Frankrijk en Duitsland, de vroegere koloniale machten. Als klein en economisch zwak land streeft het naar goede betrekkingen met zijn buurlanden en met (potentiële) donorlanden. In september 2008 vond in Brussel de conferentie van de partners voor de ontwikkeling van Togo plaats, waarop de donorlanden een bedrag van 900 miljoen euro over een periode van drie jaar toekenden.

In november 2004 besliste de EU haar betrekkingen met Togo gedeeltelijk te normaliseren. Na de parlementsverkiezingen van 14 oktober 2007 heeft de Europese Commissie de economische samenwerking met Togo hervat. In het kader van het Europese Ontwikkelingsfonds (EOF) 2008-2013 is 123 miljoen euro voorzien voor Togo. De steun is gericht op:

- goed bestuur en ondersteuning van de economische en institutionele hervormingen, met inbegrip van een versterking van de rechtsstaat en de democratie;
- economisch herstel door een betere infrastructuur.

Togo maakt deel uit van de West-Afrikaanse landengroep die met de EU onderhandelt over een Economisch Partnerschapsakkoord (EPA). In deze groep hebben tot nu toe enkel Ghana en Ivoorkust een interim-EPA respectievelijk geparafeerd en ondertekend. Togo geniet momenteel door zijn status van minst ontwikkeld land (MOL) van het meest gunstige preferentieregime van de EU, namelijk Everything But Arms (EBA).

II. Specifieke toelichting bij de overeenkomst met Togo

1. Ontstaan van de overeenkomst

De voorbije dertig jaar sloot de BLEU verschillende overeenkomsten inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen met landen die geen lid zijn van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO).

In januari 2001 nam de Conferentie van de Verenigde Naties voor Handel en Ontwikkeling (United Nations Conference on Trade and Development - UNCTAD) het initiatief om investeringsovereenkomsten tussen de minst ontwikkelde landen (MOL) onderling of tussen MOL en geïndustrialiseerde landen te vergemakkelijken door de onderhandelingen te groeperen en te laten plaatsvinden in de UNCTAD-zetel in Genève.

Van 12 tot 14 november 2002 voerde de BLEU onderhandelingen met Guinee, Senegal, Togo en Tsjaad. De gesprekken met Guinee, Togo en Tsjaad werden succesvol afgerond met de parafering van de respectieve ontwerpteksten. De ontwerptekst met Togo werd op 13 november 2002 geparafeerd. De BLEU-onderhandelaars bereikten echter geen akkoord met Senegal omdat dat land weigerde de milieu- en arbeidsclausules op te nemen in de verdragstekst.

Na een Togolese vraag tot amendering van de geparafeerde tekst, kon een geplande ondertekening in 2005 niet plaatsvinden. In 2009 stemde Togo toch in met de oorspronkelijk overeengekomen verdragstekst. De ondertekening vond plaats in Lomé op 6 juni 2009, maar door een materiële vergissing diende de ondertekening van de verschillende taalversies via een uitwisseling van brieven rechtgezet te worden.

De overeenkomst is opgemaakt in het Nederlands en het Frans. De Franse versie is doorslaggevend bij een geschil over de interpretatie van de overeenkomst.

2. Inhoud van de overeenkomst

De BLEU-typetekst

De leden van de BLEU keurden een tekst goed die zij aan hun gesprekspartners voorstellen als basis van de onderhandelingen. Op 29 juni 1994 heeft de Vlaamse Regering die typetekst aanvaard. Sinds 2002 zijn milieu- en sociale clausules opgenomen in de typetekst.

Die zogenaamde BLEU-typetekst bepaalt principieel dat elke overeenkomstsluitende partij eender welke soort van investeringen door een natuurlijke persoon of een rechtspersoon met de nationaliteit van de andere partij op zijn grondgebied toelaat. Dit is de basis voor de bevordering van de investeringen.

De gedane investeringen genieten te allen tijde op het grondgebied van de andere overeenkomstsluitende partij een eerlijke en rechtvaardige behandeling en een volledige bescherming en zekerheid. Artikel 3 bevat een bepaling van niet-discriminatie terwijl artikel 4 stelt dat de investeerders de behandeling genieten van meest begunstigde natie. Die behandeling sluit wel de voorrechten van de investeerders van een derde staat uit, die verbonden zijn aan de deelneming aan een vrijhandelszone, een douane-unie, een gemeenschappelijke markt of een andere vorm van regionale economische organisatie.

Artikel 5 stelt dat de overeenkomstsluitende partijen dienen te streven naar een wetgeving die een hoge graad van milieubescherming biedt en dat zij die wetgeving stelselmatig moeten verbeteren.

Artikel 6 bepaalt dat de overeenkomstsluitende partijen dienen te streven naar een wetgeving die arbeidsnormen vastlegt in overeenstemming met de internationaal erkende rechten van werknemers en naar een verbetering van die normen.

Artikel 7 verbiedt elke maatregel van onteigening of nationalisatie, tenzij voor het openbare nut, de veiligheid of het nationale belang van de overeenkomstsluitende partij en dan op voorwaarde dat de maatregel wettelijk en non-discriminatoire is, en begeleid wordt door een gepaste en reële schadevergoeding. Dezelfde principes gelden voor schade als gevolg van oorlog en geweld.

Artikel 8 regelt de overmakingen van alle betalingen betreffende investeringen en lonen, waarbij de vrije transfer als principe geldt. Dit artikel uit de typetekst is onverenigbaar met het Europees recht en zal dus moeten aangepast worden. De modaliteiten hiervoor moeten nog door de BLEU vastgelegd worden.

Artikel 9 voorziet een subrogatie van een partij of een openbare instelling in de rechten en de vorderingen van haar eigen investeerders, indien die partij of instelling schadevergoeding uitbetaald heeft aan die investeerders op grond van een garantie voor een investering. De andere betrokken partij kan dan aan de subrogerende verzekeraar de wettelijke of de contractuele verplichtingen van de investeerder opleggen.

Artikel 10 stelt dat wanneer een vraagstuk betreffende investeringen geregeld wordt bij de overeenkomst en bij de nationale wetgeving van de ene overeenkomstsluitende partij, dan wel bij internationale overeenkomsten, de investeerders van de andere partij aanspraak maken op de bepalingen die voor hen het meest gunstig zijn.

In artikel 11 worden de bijzondere overeenkomsten bevestigd die vroeger tussen een partij en een investeerder van een andere partij gesloten werden. De bepalingen ervan vullen de algemene draagwijdte van deze typeovereenkomst aan. Met bijzondere overeenkomsten worden verbintenissen bedoeld die betrekking hebben op concrete investeringsprojecten.

De artikelen 12 en 13 regelen respectievelijk de procedure voor geschillen over investeringen tussen een investeerder van een partij en een andere partij en die tussen partijen betreffende de interpretatie en de toepassing van deze overeenkomst.

Artikel 14 stelt de investeringen die aan de overeenkomst voorafgingen, gelijk met de investeringen na de inwerkingtreding ervan. De vroegere investeringen worden dus eveneens beschermd.

Artikel 15 bepaalt de inwerkingtreding en de duur van de overeenkomst. De typeovereenkomst treedt in werking een maand na de datum van de uitwisseling van de akten van bekrachtiging. Zij blijft van kracht gedurende een termijn van tien jaar, die zonder voorafgaande opzegging telkens stilzwijgend verlengd wordt met dezelfde termijn.

Vergelijking van de tekst van de overeenkomst met de BLEU-typetekst

De BLEU-typetekst werd bijna volledig aanvaard door de partner. Er zijn slechts enkele vormelijke aanpassingen aangebracht.

In de preambule is een extra paragraaf opgenomen waarin staat dat de partijen de noodzaak erkennen van de bescherming van investeringen en van het stimuleren van de stroom van investeringen en zakelijke privé-initiatieven om hun economische welvaart te bevorderen.

In artikel 2 is een paragraaf 3 toegevoegd over de uitwisseling van informatie over de investeringsmogelijkheden.

In artikel 4.3 is sprake van een bestaande of toekomstige regionale economische organisatie.

In artikel 12.3 is ook het Gemeenschappelijk Hof van Justitie en Arbitrage opgericht bij het verdrag voor de harmonisering van het zakenrecht in Afrika (OHADA) als arbitrageorgaan opgenomen.

Artikel 15 stelt dat de overeenkomst telkens stilzwijgend verlengd wordt voor een periode van 10 jaar, tenzij een partij haar opzegt ten minste twaalf maanden voor het verstrijken van de geldigheidsstermijn.

3. Advies van de Strategische Adviesraad internationaal Vlaanderen (SARiV)

De Strategische Adviesraad internationaal Vlaanderen (SARiV) bracht op 15 september 2010 een gezamenlijk advies uit over de investeringsovereenkomsten tussen de BLEU en respectievelijk Montenegro, Kosovo en Togo (advies 2010/12). De SARiV geeft aan dat hij in vorige adviezen reeds dieper inging op de achtergrond en de problematiek van de BLEU-investeringsovereenkomsten.

De SARiV stelt vast dat de Vlaamse Regering er in haar besluit over het ontwerp van een Vlaamse strategie inzake duurzame ontwikkeling opnieuw voor koos om in het kader van het Gemeenschappelijk Handels- en Investeringsbeleid van de EU te ijveren voor een systematische opneming van de arbeids- en milieuclausules. De SARiV herhaalt zijn vraag aan de Vlaamse Regering om de BLEU-typetekst in overeenstemming te brengen met de Europese regelgeving. De Vlaamse Regering is er zich van bewust dat de overdracht van de bevoegdheid voor het sluiten van investeringsovereenkomsten van de lidstaten naar de Europese Unie gevolgen heeft voor onze investeringsovereenkomsten. Een analyse, en een eventuele amendering van de BLEU-typetekst dringt zich dan ook op. De diverse studies die rond dit thema uitgevoerd zijn, kunnen ondersteuning bieden aan dit proces. De modaliteiten van deze oefening zullen samen met de BLEU-partners bepaald worden.

De SARiV vindt het ook belangrijk dat Vlaanderen zich inschakelt in de internationale economie. De BLEU-investeringsovereenkomsten kunnen een rol spelen in het aanhalen van de economische banden met de betrokken landen.

De SARiV wijst erop dat de Europese Commissie op 7 juli 2010 een voorstel deed over de geldigheid van bestaande bilaterale investeringsovereenkomsten en een overgangsperiode voor lopende procedures. Het ontwerp van memorie van toelichting werd aangepast.

Wat Togo betreft vindt de SARiV het positief dat de BLEU de kans gegrepen heeft om de onderhandelingen te laten plaatsvinden met steun van de UNCTAD, maar hij betreurt dat de ondertekening pas ettelijke jaren later plaatsvond. In de databank NADIA vindt de SARiV geen spoor van de overeenkomsten met Guinee en Tsjaad, waarover tezelfdertijd onderhandeld werd. Uit de brief van de federale minister van Buitenlandse Zaken blijkt dat het Waalse Gewest pas op 7 januari 2005 machtiging tot ondertekening verleende. Zoals boven reeds vermeld kon een geplande ondertekening in 2005 niet plaatsvinden omwille van een Togolese vraag tot amendering van de tekst. Pas in 2009 stemde Togo uiteindelijk toch in met de in 2002 geparafeerde tekst. De overeenkomsten met Guinee en Tsjaad werden nog niet ondertekend. Die overeenkomsten zijn niet te vinden in de databank NADIA omdat die databank enkel ondertekende of aangenomen verdragen en akkoorden bevat.

4. Advies van de Raad van State

De Raad van State suggereert in zijn advies van 21 oktober 2010 (referte 48.788/1) om ook de Franse tekst van de overeenkomst voor te leggen aan het Vlaams Parlement. Hoewel dit juridisch niet noodzakelijk is, legt de Vlaamse Regering steeds de taalversie voor die de partijen zullen hanteren in geval van geschillen over de interpretatie en de toepassing van de overeenkomst.

De minister-president van de Vlaamse Regering,
Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid,
Landbouw en Plattelandsbeleid,

Kris PEETERS

VOORONTWERP

**Ontwerp van decreet houdende instemming met de overeenkomst tussen
de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie, enerzijds, en
de Republiek Togo, anderzijds,
inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen,
ondertekend in Lomé op 6 juni 2009**

DE VLAAMSE REGERING,

Op voorstel van de Vlaamse minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw
en Plattelandsbeleid;

Na beraadslaging,

BESLUIT:

De Vlaamse minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en
Plattelandsbeleid is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams
Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Artikel 1. Dit decreet regelt een gewestaangelegenheid.

Art. 2. De overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie,
enerzijds, en de Republiek Togo, anderzijds, inzake de wederzijdse bevordering en
bescherming van investeringen, ondertekend in Lomé op 6 juni 2009, zal volkomen
gevolg hebben.

Brussel,

De minister-president van de Vlaamse Regering,
Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid,
Landbouw en Plattelandsbeleid,

Kris PEETERS

ONTWERP VAN DECREET

DE VLAAMSE REGERING,

Op voorstel van de Vlaamse minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid;

Na beraadslaging,

BESLUIT:

De Vlaamse minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Artikel 1. Dit decreet regelt een gewestaangelegenheid.

Art. 2. De overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie, enerzijds, en de Republiek Togo, anderzijds, inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen, ondertekend in Lomé op 6 juni 2009, zal volkomen gevolg hebben.

Brussel, 10 december 2010.

De minister-president van de Vlaamse Regering,
Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid,
Landbouw en Plattelandsbeleid,

Kris PEETERS